

Forslag

til

Lov om mærkning, skiltning m. v. inden for forbrugsområdet.

Fremsat den 12. marts 1971 af *Lis Groes, Karen Dahlerup Andersen, Camre, Ove Hansen, Grete Hækkerup og Kampmann.*

Kapitel 1

Mærkning, skiltning m. v. med pris og mængde.

§ 1. Den, der erhvervsmæssigt udbyder varer i detailsalg til den almindelige forbruger, skal ved mærkning, skiltning eller på anden måde tydeligt angive oplysning om pris, inkl. moms og andre afgifter, for den enkelte vare eller for den enhed af varen, prisen angår.

Stk. 2. Såfremt varerne udbydes på afbetalingsvilkår, jfr. lov om køb på afbetaling, skal de i stk. 1 nævnte oplysninger omfatte angivelse af kontantprisen og den fulde afbetalingspris samt af mindste udbetaling, de enkelte raters størrelse og antal og af betalingsterminer.

Stk. 3. Monopoltilsynet kan foreskrive, at bestemmelsen i stk. 2 også finder anvendelse i andre tilfælde, hvor købesummen kan betales i afdrag.

§ 2. Bestemmelsen i § 1, stk. 1, finder ikke anvendelse

- 1) på salg af antikviteter, kunst og brugte varer,
- 2) ved auktionssalg.

Stk. 2. Monopoltilsynet kan undtage varer, erhvervsområder eller enkelte virksomheder fra bestemmelserne i § 1, stk. 1 og 2.

§ 3. Monopoltilsynet fastsætter regler om, i hvilket omfang færdigpakkede detailsalgsvarer ud over oplysninger, som følger

af § 1, skal forsynes med oplysning om pakningens nettomængde:

Stk. 2. Tilsynet kan fastsætte regler om, at varerne skal forsynes med oplysning om prisen pr. enhed efter sædvanlig anvendt mål eller vægt for varer af den pågældende art.

§ 4. Monopoltilsynet fastsætter regler om, i hvilket omfang den, der erhvervsmæssigt udfører tjenesteydelser for den almindelige forbruger, ved skiltning eller på anden måde tydeligt skal give oplysning om pris på alle sædvanlige, væsentligere ydelser, inkl. moms og andre afgifter.

Stk. 2. Tilsynet kan fastsætte regler om, at der udover oplysninger, som nævnt i stk. 1, skal angives oplysning om mængde for varer, der indgår i ydelserne.

§ 5. Når der ved annoncering eller på anden måde i reklamer over for den almindelige forbruger angives oplysning om pris for varer eller ydelser, skal oplysningen angives i overensstemmelse med bestemmelserne i §§ 1-4 og de i medfør af loven fastsatte regler. Bestemmelsen i § 1, stk. 2, finder dog kun anvendelse, hvis det af annoncen eller reklamen fremgår, at varen udbydes på afbetalingsvilkår.

Stk. 2. Såfremt en fabrikant, importør eller grossist i annoncer eller på anden måde i reklamer foreslår en pris for videre salg til den almindelige forbruger, skal prisen fremtræde som prisforslag (vejledende pris eller lignende).

Kapitel 2

Indholds-, egenskabs- og kvalitets- mærkning m. v.

§ 6. Monopoltilsynet kan foreskrive, at bestemte varer, varegrupper eller varetyper kun må udbydes i detailsalg til den almindelige forbruger, såfremt de ved mærkning eller på anden måde tydeligt er forsynet med oplysninger, som efter varernes art kan omfatte: varernes indhold og sammensætning, deres holdbarhed, behandlingsmåde og funktion eller deres egenskaber i øvrigt med henblik på forbrugerens vurdering af varernes kvalitet og brugsegenskaber.

Kapitel 3

Udfærdigelse af nærmere regler efter forhandling.

§ 7. Monopoltilsynet kan efter forhandling med repræsentanter for forbrugerne og vedkommende erhvervsorganisationer fastsætte nærmere regler om mærkningen, skiltningen m. v. efter loven og kan herunder foreskrive kvantumsstandardisering.

Stk. 2. Forinden tilsynet træffer afgørelse efter § 1, stk. 3, § 2, stk. 2, § 3, § 4 eller § 6, skal der finde forhandling sted som nævnt i stk. 1. I forhandling, der skal finde sted efter § 6, skal tillige inddrages sagkyndige.

Kapitel 4

Kontrol, klageadgang, straf m. v.

§ 8. Monopoltilsynet påser overholdelsen af loven og de i medfør af denne fastsatte regler.

§ 9. Reglerne i § 15, jfr. § 20, og § 18 i lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger finder også anvendelse med hensyn til monopoltilsynets beføjelser til at

kræve oplysninger m. v. og med hensyn til klage over tilsynets afgørelser efter denne lov.

§ 10. Overtrædelse af bestemmelserne i § 1, stk. 1 og 2, § 5 eller de i medfør af loven fastsatte regler straffes med bøde.

Stk. 2. Er oplysninger, der skal angives i medfør af §§ 3 og 6 påført af eller hidrører de fra fabrikant, importør eller grossist, kan straf efter stk. 1 pålægges denne, såfremt oplysningerne er urigtige.

Stk. 3. Med bøde straffes den, der undlader at meddele oplysninger, som afkræves ham i henhold til § 9, jfr. monopollovens § 15.

Stk. 4. Den, som i forhold, der er omfattet af loven, meddeler monopoltilsynet eller det i monopollovens § 18 omhandlede nævn urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier forhold af betydning for den pågældende sags afgørelse, straffes med bøde eller hæfte, medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 5. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan bødeansvar pålægges virksomheden som sådan.

Stk. 6. Ved behandlingen af sager i henhold til denne bestemmelse finder de i lov om rettens pleje, kapitel 69, indeholdte regler anvendelse i samme omfang som i sager, der påtales af statsadvokaten.

Kapitel 5

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 11. Loven træder i kraft den 00.

Stk. 2. Indtil den 1. februar 1972 finder loven kun anvendelse i det omfang og for de vare- eller erhvervsområder, som monopoltilsynet bestemmer.

§ 12. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget, der er enslydende med det af flertallet i forbrugerkommissionens betænkning I, jfr. betænkning nr. 597, udarbejdede udkast til lov om mærkning, skiltning m. v. inden for forbrugsområdet, tilsigter at støtte forbrugernes mulighed for at bedømme priser og kvaliteter. Der henvises herved til betænkning af 9. oktober 1970, afgivet af det i folketingets nedsatte udvalg vedrørende forslag til lov om pristop. I betænkningen anførtes:

„Udvalget henstiller til handelsministeren, at forbrugerkommissionens arbejde med den lovgivning, der kan støtte forbrugernes mulighed for at bedømme priser, kvaliteter, service og lignende, fremmes med henblik på, at et lovforslag på disse områder søges fremsat allerede i indeværende samling.“

Det er ikke fundet muligt i denne sammenhæng at foreslå bestemmelser direkte vedrørende service og lignende, idet det er forslagsstillernes opfattelse, at sådanne bestemmelser vil have nøje sammenhæng med køberetlige, aftaleretlige og konkurrenceretlige regler, i relation til hvilke forbrugerens stilling vil blive underkastet nøjere undersøgelser gennem forbrugerkommissionens videre arbejde. På den anden side må det antages, at lovregler, der gør det lettere at vurdere priser og kvaliteter, i sig selv vil forbedre mulighederne for også at bedømme tilbud om service og lignende.

Udgangspunktet for forslagsstillernes overvejelser har været de bestemmelser vedrørende mærkning og skiltning m. v., som findes i prisindseendelovens §§ 3 og 4 og i konkurrencelovens § 16. Man har endvidere haft det af konkurrencelovudvalgets flertal udarbejdede lovudkast til ændring af prisindseendelovens § 4 for øje. Dette udkast, som fremkom i 1966, og som 3 gange har været fremsat som lovforslag i folketinget uden at nå frem til vedtagelse, har man imidlertid ikke ment at kunne blive stående ved, navnlig også fordi udviklingen i udlandet i de seneste år viser, at behovet for forbedring af forbrugerens orienterings- og vurderingsmuligheder med hensyn til pris og kvalitet af varer og tjenesteydelser må tilgodeses gennem udformningen af fastere regler. Flere lande har gennemført generelle regler om prismærkning og skiltning, fortrinsvis med hensyn til varer, men også i et vist omfang med hensyn til tjenesteydelser. Mere specielle regler — i første række om fødevarer — findes i de fleste lande. Alt i alt er der en stigende tendens til at gennemføre foranstaltninger med henblik på at lette forbrugerens mulighed for at foretage sammenligning af udbudte varer og tjenesteydelser.

Der kan særlig peges på, at man i Vesttyskland i 1969 har indført en række obligatoriske regler om oplysning og mærkning med pris pr. salgsenhed eller ydelse for varer og visse tjenesteydelser, der tilbydes den såkaldte „Letztverbraucher“.

Vedrørende færdigpakkede detailsalgsvareer kræves generelt i bl. a. Vesttyskland og Svejts oplysning ved mærkning eller skiltning af prisen pr. enhed. I andre lande er lignende lovgivning under forberedelse.

Vedrørende adgangen til at kræve indholds-, egenkabs- og kvalitetsmærkning af varer kan henvises til Norge, hvor man ved lov af 24. maj 1968 om „merking av forbruksvarer, som omsettes eller er beregnet på å omsettes til vanlige forbrukere“ har fået en sådan hjemmel. Kravet om mærkning omfatter ikke blot navn og adresse på den, der har produceret eller importeret eller pakket varen, men tillige oplysning om sammensætningen af varen, mængde, egenskaber eller andre lignende oplysninger, som har betydning for at bedømme varens kvalitet og brugsegenskaber. En lignende bemyndigelse til at kræve mærkning findes i den engelske Trade Descriptions Act 1968.

Generelle, obligatoriske prismærkningsregler med nødvendige undtagelser og dispensationsmuligheder og suppleret med bemyndigelsesregler i faste rammer vil efter forslagsstillernes opfattelse være forbundet med færre administrative problemer end en udvidelse af den bestående lovgivning vedrørende mærkning og skiltning m. v. med pris og mængde, som bygger på bemyndigelsesregler alene.

De foreslåede prismærkningsregler vil imidlertid alene kunne opnå den tilsigtede virkning, såfremt der tillige skabes hjemmel for, at varer skal forsynes med oplysning om deres egenskab, indhold m. v. Det vil på dette område være nødvendigt at bygge på en bemyndigelsesregel, jfr. lovforslagets § 6. En regel af denne art har ikke hidtil foreligget i dansk lovgivning, men i konkurrencelovsbetænkningens udkast til ændring af prisindseendelovens § 4 var medtaget en generel bemyndigelse for monopoltilsynet til at foreskrive indholds- og egenkabsmærkning. På specielle områder, således f. eks. for levnedsmidler, medicinalvarer, giftstoffer, elektriske artikler m. v., hvor hensynet til det sundheds- og sikkerhedsmæssige har spillet ind, findes der imidlertid i særlovgivningen bemyndigelsesregler, i henhold til hvilke mærkningsbestemmelser af forskellig art er udstedt. Formålet med den her foreslåede bestemmelse er derfor dels at virke som supplement

til allerede gældende regler, dels i det hele taget at åbne adgang til at foreskrive mærkning for at lette forbrugernes adgang til at bedømme varer.

Det må skønnes naturligt at overlade monopoltilsynet administrationen af en lovgivning af denne karakter i fortsættelse af administrationen af prisindseendeloven. Monopoltilsynet vil dog ved administrationen af en varedeklarationsordning savne den fornødne sagkundskab, og det forudsættes derfor, at tilsynet søger bistand hos sagkyndige, herunder især de institutioner og organisationer, som gennem årene har samarbejdet med erhvervslivet om frivillige varedeklarations- og kvalitetsmærkningsordninger. I første række må her peges på Dansk Varedeklarations-Nævn, Textilprøvenævnet og Dansk Møbelkontrol samt Statens Husholdningsråd og Forbrugerrådet, der deltager i arbejdet med de frivillige ordningers gennemførelse. Hertil kommer, at en række organer og i øvrigt mange større virksomheder — f. eks. distributionskæderne — repræsenterer sagkundskab på en række områder.

Når forslagsstillerne har fundet, at der bør skabes hjemmel til at foreskrive tvungen egenskabs- og kvalitetsmærkning, skyldes dette dels de vanskeligheder, som bl. a. Dansk Varedeklarations-Nævn har haft med at få et tilstrækkelig bredt vareområde dækket med deklARATIONER, dels ønsket om, at virksomheder eller brancher, som har været tilbageholdende med hensyn til frivillige ordninger, eventuelt kan tvinges til at følge den del af erhvervslivet, som har accepteret og imødekommet ønsket om at give forbrugerne bedre orientering om varers egenskab m. v. Forslagsstillerne lægger imidlertid vægt på, at det igangværende arbejde med gennemførelse af frivillige ordninger søges videreført og udbygget. Det er i denne forbindelse for forslagsstillerne oplyst, at der har været ført forhandlinger med henblik på at simplificere proceduren ved gennemførelse af frivillige varedeklarationer. Forslagsstillerne anser det for nærliggende, at den adgang til at gennemføre tvungne ordninger, der foreslås, vil resultere i en øget etablering af frivillige deklARATIONER, og må lægge vægt på, at det offentlige i videre omfang end hidtil yder støtte hertil. For monopoltilsynets vedkommende må det antages, at det arbejde, der forudsættes pålagt tilsynet, såfremt lovgivningen gennemføres, vil nødvendiggøre en forøgelse af tilsynets bevillinger.

Til de enkelte bestemmelser knyttes følgende bemærkninger:

Til § 1.

Det fastslås i stk. 1 som et almindeligt princip, at varer inden for forbrugsområdet skal forsynes med

oplysning om pris. Afgørende er, om varerne erhvervsmæssigt er udbudt i detailsalg, hvorved bemærkes, at disse begreber må forstås i overensstemmelse med almindelig sædvane. Det er ikke fundet nødvendigt at udtale udtrykkeligt i lovforslaget, at dette ikke omfatter fast ejendom, hvorved dog bemærkes, at typehuse, sommerhuse og lignende efter omstændighederne kan anses som varer.

Bestemmelsen i § 1, stk. 1, omfatter varer, der ligger fremme i butik, forretningslokale eller andre lokaler, hvor forbrugeren har almindelig adgang til at se på varerne, samt varer, der på tilsvarende måde udbydes til salg uden for butikken eller forretningslokalet. Med hensyn til butikks- eller udstillingsvinduer må gælde, at mærkning eller skiltning for de udstillede varer skal være anbragt således, at den er synlig og let læselig for den, der står uden for vinduet. Har vinduerne ingen bagklædning, kan der ikke stilles krav om, at prisen for enhver vare i butikken skal kunne iagttages udefra. Prisen for varer, der er udstillet helt fremme i vinduet, skal dog være umiddelbart læselig. Varer i lagerlokaler vil normalt falde uden for mærkningsområdet, idet forbrugeren oftest ikke har almindelig adgang til sådanne lokaler.

Det fordrer ikke, at hver enkelt vare prismærkes, men mærkning og skiltning m. v. må være udformet og anbragt så klart og let tilgængeligt, at den almindelige forbruger ikke lades i tvivl om, hvad den enkelte vare koster. Såfremt varen udbydes i kilo, gram, liter eller i et vist stykantal el. lign., må prisangivelsen angå den enhed (kilo, liter, stk., dusin, bundt el. lign.) af varen, i hvilken den udbydes. Ved bestemmelsen foreskrives ikke mærkning med nettovægt. Med hensyn til krav herom ved færdigpakkede varer henvises til reglen i § 3, stk. 1.

Ved ordene „på anden måde tydeligt“ må forstås, at mærkningen eller skiltningen normalt må være umiddelbart synlig for forbrugeren, således at prisorienteringen lettes. Dette betyder dog ikke, at de handlende ikke i et vist omfang kan følge almindelig anerkendte sædvaner med hensyn til prismærkning. I boghandler er det således almindelig kendt, at bøgerne er mærket med pris på inder-siden af omslaget, og også inden for en lang række andre brancher kan der med hensyn til mærknings anbringelse være forskellige kutyper.

Følger de handlende således god forretningsskik med hensyn til mærkning med pris, må mærkningskravet efter § 1, stk. 1, indtil videre kunne anses opfyldt. Der kan imidlertid peges på, at monopoltilsynet, i medfør af hjemmelen i § 7, stk. 1, efter forhandling med repræsentanter for forbrugerne og

vedkommende erhvervsorganisationer, har mulighed for at ændre sådanne kutymen, såfremt man skønner, at hensynet til forbrugerne nødvendiggør en mere synlig og iøjnefaldende mærkning tilpasset de forskellige branchers forhold.

Bestemmelserne i stk. 2 og 3 bygger på bemyndigelsesreglen i prisindseendelovens § 3, stk. 2, som det er skønnet rimeligt at lade gælde ubetinget, for så vidt angår afbetalingslovens område. Forbeholder sælgeren sig ikke ejendomsretten til varen, indtil købesummen er helt eller delvis erlagt, jfr. afbetalingslovens § 1, stk. 1, omfattes sådant salg ikke af bestemmelsen i stk. 2 så lidt som af afbetalingsloven.

For så vidt angår det øvrige område, som anses omfattet af prisindseendeloven, vil tilsynet fortsat i henhold til stk. 3 have adgang til at foreskrive oplysningspligt.

Det i bemærkningerne til stk. 1 anførte om, at hver enkelt vare ikke forudsættes prismærket, hvis mærkningen forsvarligt kan ske på anden måde, finder også anvendelse med hensyn til bestemmelserne i stk. 2 og 3.

Såfremt en handlende kun ganske undtagelsesvis sælger på afbetaling, bør han formentlig ikke kunne anses omfattet af bestemmelserne i stk. 2 og 3.

Det har været overvejet at indsætte en beløbsgrænse for varer, som omfattes af bestemmelserne, således at f. eks. varer, hvis pris var under 200 kr., faldt udenfor. Efter forslagsstillernes opfattelse må det forhold, at der rent faktisk findes varer — f. eks. elektriske barbermaskiner — som de handlende, uanset den forholdsvis beskedne pris, finder det ønskeligt at sælge på afbetaling, tale for, at principielt alle varer omfattes af bestemmelserne i stk. 2 og 3. Viser der sig store ulemper i praksis for visse vareområder eller for enkelte virksomheder, har monopoltilsynet dog mulighed for at undtage disse.

Det bemærkes, at ved ordet „varerne“ i stk. 2 sigtes til de i stk. 1 nævnte varer.

Til § 2.

Den obligatoriske karakter af hovedreglerne i § 1 nødvendiggør en nøjere vurdering af, hvorvidt der findes vare- eller erhvervsområder eller enkelte virksomheder, som det vil være urimeligt eller ganske uhensigtsmæssigt at pålægge ubetinget mærkningspligt. De i stk. 1 nævnte områder, hvor prisfastsættelsen enten typisk sker ved købers og sælgers „tingen om pris“ eller gennem bud og overbud, har i forskellige pris- og avancetoplove været typiske undtagelser, og det er også her fundet naturligt udtrykkeligt at fastslå dette forhold. Med dis-

pensationshjemmelen i stk. 2 har monopoltilsynet efter forhandling som nævnt i § 7 mulighed for at tillade andre undtagelser helt eller delvis fra bestemmelserne i § 1. Motiverende herfor kan eksempelvis være vanskeligheder som følge af, at visse virksomheders butiksomsætning kun i ubetydeligt omfang vedrører handel med almindelige forbrugere, medens hovedvægten ligger på engroshandel. Hvor i øvrigt væsentlige interesser taler derfor, kan også som et bimoment nævnes muligheden for at tage hensyn til den betydning, bestemte varer må antages at have i den almindelige forbrugers budget.

Da dispensationsbeføjelsen vedrører såvel § 1, stk. 1 og 2, vil tilsynet have mulighed for alt efter forholdene kun at dispensere fra én af bestemmelserne.

Det bør tilstræbes, at undtagelserne bliver så få og så klart afgrænsede som muligt, således at det generelle mærkningsprincip ikke unødigt tilsløres. Importerede varer må principielt anses ligestillede med hjemmemarkedsvare.

Til § 3.

Bestemmelsen i stk. 1, der er supplement til bestemmelserne i § 1, pålægger monopoltilsynet en pligt til efter forhandling som nævnt i § 7 at tage stilling til, i hvilket omfang mærkning med nettomængde, for så vidt angår færdigpakkede detail-salgsvare, bør tages i anvendelse.

Bestemmelsen bygger på reglen i prisindseendelovens § 4, som samtidigt hermed foreslås ophævet. Prisindseendelovens § 4 er udformet som en bemyndigelsesregel, og den ændring, som bestemmelsen i § 3, stk. 1, primært indebærer, er som nævnt, at initiativet nu forudsættes lagt over på tilsynet.

Efter forslagsstillernes opfattelse bør tilsynet så vidt muligt give forskrifter, vareområde for vareområde, og kun undtagelsesvis — hvor der måtte vise sig behov herfor — inddrage enkelte varer under bestemmelsen.

I medfør af prisindseendelovens § 4 er der udfærdiget en række bekendtgørelser om nettomærkning, hvorom henvises til bilag b) i forbrugerkommissionens betænkning. Disse bekendtgørelser forudsættes opretholdt, og man forudsætter således, at tilsynets overvejelser går ud over de allerede inddækkede områder, og at det herved tilstræbes, at reglen finder anvendelse overalt, hvor dette er teknisk muligt, og hvor der ikke kan antages at blive pålagt erhvervslivet urimelige byrder.

Fælles for § 3, stk. 1 og 2, bemærkes, at detailvarens færdigpakning i de langt overvejende tilfælde foretages af producenter, importører og grossister,

jfr. prisindseendelovens formulering. Når § 3 ikke er udformet på lignende måde, skyldes dette, at man ønsker, at bestemmelsen også omfatter større detalilister i det omfang, disse foretager færdigpakningen.

Ansvaret for, at en vare opfylder en forskrift om mærkning med nettovægt eller „kilopris“, påhviler naturligvis først og fremmest den, der pakker varen, men den enkelte detailhandler må også have ansvaret for, at han ikke udbyder en ikke forskriftsmæssig vare, og må således ved henvendelse til leverandøren søge sådanne varer omleveret.

Ansvaret for, at mærkningen er rigtig, må derimod normalt alene påhvile den, der foretager færdigpakningen, jfr. herved også bestemmelsen i § 10, stk. 2.

Formålet med bestemmelsen i § 3, stk. 2, om „kiloprismærkning“ er at forhindre, at forbrugers orienterings- og vurderingsmuligheder forringes, som det er tilfældet, når der anvendes vanskeligt omregnelige mål- og vægtenheder. Kender forbrugeren prisen pr. sædvanligt anvendt mål eller vægtenhed, kan forskellige kvaliteters og fabrikaters pris lettere vurderes, og det er derfor efter forslagsstillernes opfattelse ønskeligt, at den „kiloprismærkning“, som i et vist omfang anvendes — særligt af kædeforretninger — får større udbredelse end hidtil.

Regler om „kiloprismærkning“ har ikke hidtil været foreskrevet i den almindelige lovgivning. For importerede færdigpakkede varer må det antages, at der vil kunne opstå særlige problemer med at gennemføre „kiloprismærkning“, og forslagsstillerne forudsætter, at monopoltilsynet tager fornødent hensyn hertil.

For så vidt angår visse vareområder — f. eks. rengøringsmidler — vil selv oplysning om pris, nettomængde og „kilo- eller literpris“ ofte ikke give forbrugeren fuldt tilstrækkelig orientering, idet et afgørende moment er kvaliteten af rengøringsmidlet (koncentratindholdet af aktive stoffer). Skønnes det hensigtsmæssigt, at varerne også forsynes med oplysning herom, vil bestemmelsen i § 6 om indholds-, egenskabs- og kvalitetsmærkning m. v. kunne tages i anvendelse.

Bestemmelsen i § 3 erstatter ikke lovgivning af mere speciel art, men må betragtes som et supplement hertil.

Til § 4.

Bestemmelsen vedrørende tjenesteydelser er en parallel til reglen i § 1 om varer. Da tjenesteydelser er et ret vidt begreb, som omfatter en række erhverv, der ikke typisk sælger deres ydelser direkte til den almindelige forbruger, er det imidler-

tid fundet rimeligt på den ene side ikke at inddrage dem under bestemmelserne i § 1, stk. 1, medens man på den anden side har udformet bestemmelsen som en bemyndigelsesregel af samme karakter som bestemmelsen i § 3, stk. 1.

Som områder, der i første række forudsættes inddraget, kan nævnes vaskerier, renserier og farverier, frisører, radio-, tv-, sko-, ur- og cykelreparationsvirksomheder, autoservicestationer, hoteller og restauranter.

Hjemmelen i stk. 2 til at fastsætte regler om mængdeangivelse for varer, der indgår i ydelserne, forudsættes at kunne anvendes i tilfælde, hvor „vareindholdet“ i en tjenesteydelse udgør en væsentlig del af ydelsens pris, og hvor det derfor kan være rimeligt at tilstræbe skilttningsregler svarende til dem, der følger af bestemmelserne i de foregående paragraffer, men også i tilfælde, hvor der efter international sædvane finder mængdeangivelse sted med hensyn til „vareindholdet“, som inden for restaurationsbranchen, kan der tænkes at være grundlag for at tage bestemmelsen i anvendelse.

Til § 5.

Det er fundet rimeligt at lade de foregående bestemmelser finde anvendelse også på reklamer og annoncering over for den almindelige forbruger, forudsat at der i reklamen eller annoncen gives oplysning om prisen for varer eller ydelser. Såvel de obligatoriske regler som undtagelserne i §§ 1-4 finder her tilsvarende anvendelse. Den særlige regel med hensyn til annoncering eller reklamer, der indikerer afbetalingssalg, er skønnet hensigtsmæssig, idet det herved bliver muligt at komme de mange annoncer til livs, som alene angiver udbetaling for en vare og derfor ikke giver forbrugeren et rimeligt bedømmelsesgrundlag.

Bestemmelsen i § 5 omfatter kataloger og lign., som udsendes f. eks. af postordrefirmaer.

Det har været overvejet også at lade bestemmelsen i stk. 2 gælde ved udbud af varer i butikker. Da det imidlertid må skønnes, at fabrikanter, importører og grossister kun i ret ubetydeligt omfang forsyner forbrugsvarer med eget prisforslag, og da annoncering og lign. i langt højere grad tages i anvendelse, er det fundet rimeligt kun at medtage reglen i forbindelse med § 5, stk. 1. Ved anvendelsen af ordet „foreslår“ en pris, har man taget hensyn til, at der efter monopollovens § 10 er mulighed for at give tilladelse til fastsættelse af bindende bruttopriser.

Til § 6.

Som anført i de almindelige bemærkninger vil den hjemlede pligt til anvendelse af egenskabs- og

kvalitetsmærkning være et nødvendigt supplement til forslaget's regler om prismærkning. Således som bestemmelsen er udformet med forbillede i § 3 i den norske lov om mærkning af forbrugsvarer, vil den gøre det muligt at tage hensyn til eventuel fremtidig harmonisering af de nordiske og om muligt også af de øvrige europæiske landes deklarationsordninger.

Såfremt bestemmelsen gennemføres som foreslået, bør monopoltilsynet ud fra det anførte tage sit udgangspunkt i de vareområder, hvor der er en særlig sammenhæng mellem oplysninger om pris eller mængde på den ene side og indhold, egenskaber m. v. på den anden side. Det vil derfor også være naturligt, at man i den første tid efter reglerens gennemførelse indskrænker oplysningskravene til få og centrale punkter vedrørende de pågældende varer. En sådan fremgangsmåde vil i rimelig grad kunne undgå at stille sig hindrende i vejen for forsøg på at opnå videregående frivillige ordninger.

Under hensyn til de betænkeligheder, man har fremsat fra erhvervslivets side i forbindelse med bestemmelserne i § 6, må der fra forslagsstillernes side lægges vægt på, at monopoltilsynet også positivt ved administrationen af bestemmelserne gennem forhandlinger og på anden måde søger at fremme bestrebelseerne for gennemførelse af deklarationsordninger, der hviler på frivillig aftale mellem erhvervsliv og forbrugere.

Ved overvejelserne af, på hvilke områder der bør udstedes forskrifter om indholds- og egenskabsmærkning, forudsættes, at monopoltilsynet afvejer behovet for at lette forbrugernes bedømmelse af det pågældende vareområde med de vanskeligheder og omkostninger, der vil være forbundet med forskrifternes efterlevelse såvel for erhvervslivet som for det offentlige.

Det er tillige blevet fremhævet, at der ved udformningen af forskrifter må tages hensyn til at produktudviklingen ikke hæmmes. Heroverfor er det blevet hævdet, at regler om tvungne varedeklARATIONER i forhold til frivillige vil kunne være en lettelse for produktudviklingen, idet nye produkter ikke skal forelægges f. eks. i Dansk Varedeklaration. Nævn til forhåndsgodkendelse før deres markedsføring.

Med hensyn til indholdet af de forskrifter, der kan blive tale om efter § 6, finder man det i høj grad ønskeligt, at erhvervslivet sideløbende med de nævnte generelle forskrifter anvender frivillige ordninger som f. eks. Dansk Varedeklaration. Nævn.

Formålet med bestemmelsen er at sikre forbru-

gerne rimelig oplysning om, hvilket indhold og hvilke egenskaber en vare har, hvorimod den ikke hjemler mulighed for udfærdigelse af forskrifter om en bestemt (minimums-) kvalitet eller brugs-egenskab for varer.

Navnlig med hensyn til mærkningsforskrifter vedrørende varers funktions- og brugsegenskaber m. v. må det holdes for øje, at kriterierne herfor udformes således, at de kan efterprøves i praksis gennem reproducerbare metoder.

Det er en selvfølge, at forskrifter angående levnedsmidler må udarbejdes i samarbejde med de myndigheder, der administrerer levnedsmiddellovgivningen, og tilsvarende vil gælde for en række andre områder.

Med hensyn til monopoltilsynets kontrol med, at forskrifter efterleves, må bestemmelserne i §§ 8 og 9 finde anvendelse. Kontrollen vil imidlertid ikke være af en sådan karakter, at der kan opstå nogen berettigelse til at angive på varen eller på anden måde, at varen med hensyn til indhold og egenskaber m. v. er „statskontrolleret“, „statsafprøvet“ el. lign. betegnelser, som er egnet til at bibringe det indtryk, at en offentlig myndighed står inde for oplysningernes rigtighed. Ansvar for herfor påhviler således alene erhvervslivet, jfr. om strafansvaret bestemmelserne i § 10, stk. 2.

Med hensyn til importerede varer vil der kunne opstå særlige problemer, såfremt disse ved importen ikke opfylder de givne forskrifter. Varens art, holdbarhed m. v. kan således eventuelt gøre det rimeligt at dispensere fra en given forskrift, men da den foreslåede lovgivning klart omfatter såvel importerede varer som hjemmemarkedsvare, må der foreligge ganske særlige forhold for, at dispensation skal kunne gives. Importerede varer kan tillige give problemer med hensyn til det sprog, foreskrevne oplysninger er givet på, og det må her være monopoltilsynets opgave at sikre, at deklARATIONERNE er forståelige for den almindelige danske forbruger. Der kan således være behov for at foreskrive, at oplysningerne skal gives på dansk, svensk eller norsk.

Det må fra forslagsstillernes side påpeges, at det står klart, at iværksættelse af forskrifter af mere vidtgående karakter, f. eks. vedrørende varers funktion, egenskaber m. v., kan være særdeles tidkrævende.

Forinden monopoltilsynet kan udfærdige en forskrift efter forslaget's § 6, skal der som anført i § 7, stk. 2, finde forhandling sted med repræsentanter for forbrugerne og vedkommende erhvervsorganisationer samt med sagkyndige.

Til § 7.

I stk. 1 er der givet monopoltilsynet en almindelig beføjelse til efter forhandling med forbrugerne og erhvervslivet at fastsætte nærmere regler, som bl. a. vil kunne være nødvendige til uddybning af lovens bestemmelser, med henblik på at udrede tvivls spørgsmål eller — som påpeget i bemærkningerne til § 1, stk. 1 — for at sikre, at mærkning og skiltning m. v. gennemføres på en sådan måde, at forbrugers orienteringsmuligheder sikres.

Samtidig åbner bestemmelsen mulighed for — ligeledes efter forhandling — at foreskrive kvantumsstandardisering. Denne regel forudsættes bl. a. at kunne få betydning på vareområder, hvor der anvendes de såkaldte „skæve“ pakninger. Men også med hensyn til varer, der indgår i ydelser, som tilbydes forbrugeren på f. eks. restauranter og hoteller, vil bestemmelsen kunne anvendes, jfr. herved også § 4, stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 2 pålægger tilsynet at forhandle som nævnt i stk. 1, forinden tilsynet træffer afgørelse i henhold til loven. For så vidt angår forhandlinger efter § 6 skal tillige inddrages sagkyndige.

Til § 8.

Bestemmelsen i § 8 er en nødvendig følge af den stilling, som monopoltilsynet forudsættes at skulle indtage i forbindelse med lovens administration.

Til §§ 9 og 10.

Bestemmelserne bygger på §§ 5 og 6 i prisindseendeloven. Det er fundet naturligt at anvende

det system, som nu i en årrække har fungeret bl. a. med monopolankenævnet som klageinstans. Dog er bestemmelsen i § 10, stk. 1, om straf for overtrædelse af forskrifterne i loven eller de i medfør af denne fastsatte ændret således, at maksimumsstraffen er bøde. En tilsvarende reduktion har det ikke været skønnet rimeligt at foretage med hensyn til bestemmelsen i § 10, stk. 4, som ganske svarer til prisindseendelovens § 6, stk. 3.

Bestemmelsen i § 10, stk. 2, er — som anført i bemærkningerne til forslaget § 3 — fundet nødvendig under hensyn til, at det normalt vil være fabrikant-, importør- eller grossistledet, som vil påføre varen oplysninger efter §§ 3 og 6.

Det er endelig fundet unødvendigt at medtage en til bestemmelsen i prisindseendelovens § 5, stk. 2, svarende regel om hjemmel for handelsministeren til at foreskrive, på hvilken måde tilsynet skal offentliggøre sine afgørelser. Afgørelserne forudsættes dog offentliggjort som sædvanligt i Statstidende og i Meddelelser fra monopoltilsynet, men tilsynet må også på anden måde kunne give orientering om afgørelser — f. eks. i dagspressen, tidsskrifter el. lign.

Til § 11.

Således som bestemmelsen i stk. 2 er udformet, tilsigtes det, at både erhvervslivet og monopoltilsynet får mulighed for i en rimelig tilpasningsperiode at tillempe lovens bestemmelser om mærkning og skiltning m. v.